

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตป่าอนุรักษ์: กรณีศึกษา
ชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง

ผู้เขียน นางสาวอภิรดี ไชยเทพ

ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รศ.พลอยศรี	โบราณานนท์	ประธานกรรมการ
ดร. ขวัญชีวัน	บัวแดง	กรรมการ
ดร. ประสิทธิ์	ลีปรีชา	กรรมการ

บทคัดย่อ

การค้นคว้าแบบอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านป่าเหมี้ยงและพัฒนาการความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนบ้านป่าเหมี้ยงกับอุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อนในการจัดการการท่องเที่ยว เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ชาวบ้านที่อาศัยในชุมชนบ้านป่าเหมี้ยงและเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ในการดูแลพื้นที่นี้รวมทั้งมีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการการท่องเที่ยว ใช้วิธีการสังเกตและสำรวจพื้นที่ และจากการศึกษาเอกสารบทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จากการศึกษาพบว่า ชุมชนบ้านป่าเหมี้ยงมีศักยภาพด้านสิ่งแวดล้อมที่สวยงามประกอบไปด้วยทรัพยากรทางธรรมชาติที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวซึ่งได้แก่ ระบบนิเวศที่อุดมสมบูรณ์และมีความหลากหลายทางธรรมชาติ นอกจากนี้ชุมชนบ้านป่าเหมี้ยงยังมีวัฒนธรรมที่น่าสนใจ จากการตั้งถิ่นฐานของชุมชนที่อาศัยบนที่ราบหุบเขา ส่งผลให้มีวิถีชีวิตที่ผูกพันกับป่าไม้ มีการใช้พื้นที่ป่าเพื่อการปลูกดินเผียงและนำมาผ่านขั้นตอนการทำเผียงเพื่อจำหน่าย ก่อเกิดเป็นรายได้ให้กับชุมชน ซึ่งการทำเผียงถือเป็นภูมิปัญญาในการดำรงชีวิตของชุมชนแห่งนี้ อีกทั้งยังแสดงถึงการปรับตัวในการอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้อย่างลงตัว เกิดการเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกันระหว่างคนกับป่า นำมาซึ่งประโยชน์ในการใช้พื้นที่เพื่อการดำรงชีวิต แต่ต่อมาเมื่อป่าไม้ของชุมชนบ้านป่าเหมี้ยงถูกประกาศให้เป็นเขตป่าอนุรักษ์มีอุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อนเข้ามาเป็นผู้ดูแล มีกฎระเบียบที่ชาวบ้านในชุมชนต้องปฏิบัติตาม ทำให้การใช้ประโยชน์จากพื้นที่ป่าไม้ของชาวบ้านกลายเป็นสิ่งผิดกฎหมาย

ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งในการใช้พื้นที่ระหว่างชุมชนบ้านป่าเหมี้ยงกับอุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน ต่อมาความขัดแย้งของทั้งสองฝ่ายเริ่มคลี่คลายไปในทางที่ดีขึ้น เมื่อทั้งสองสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันจากเขตป่าอนุรักษ์ โดยนำการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเข้ามาเป็นตัวแทนเพื่อให้ชุมชนได้รายได้จากการท่องเที่ยวและสร้างความสัมพันธ์อันดีให้กับอุทยานในการอนุรักษ์พื้นที่แห่งนี้ เกิดความร่วมมือระหว่างชุมชนบ้านป่าเหมี้ยงและอุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการท่องเที่ยว มีการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของชุมชนที่ประกอบไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ผสานกับประเพณีวัฒนธรรมและภูมิปัญญาการทำเหมี้ยงแล้วชุมชนยังได้มีการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับวิถีชีวิตของชุมชน โดยการเข้าพักกับชาวบ้านในรูปแบบบ้านพักโฮมสเตย์ซึ่งนักท่องเที่ยวจะได้เรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชนอย่างแท้จริง

อย่างไรก็ตามถึงแม้การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะนำมาซึ่งการเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกันระหว่างชุมชนบ้านป่าเหมี้ยงและอุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน แต่การจัดการที่เกิดขึ้นยังจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาความรู้ในด้านการจัดการการท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มศักยภาพในการรองรับการท่องเที่ยวและมีการวางแผนการตลาดให้กับชุมชนบ้านป่าเหมี้ยงเพื่อเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังควรมีการศึกษาขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของพื้นที่แห่งนี้เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชน อีกทั้งศึกษาถึงผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป

Independent Study Title Ecotourism Management in Protected Areas: A Case Study of Pa Miang Village, Mueang Parn District, Lampang Province

Author Miss Apiradee Chaithep

Degree Master of Arts (Tourism Industry Management)

Independent Study Advisory Committee

Assoc. Prof. Ploysri Porananond Chairperson

Dr. Kwanchewan Buadaeng Member

Dr. Prasit Leepreecha Member

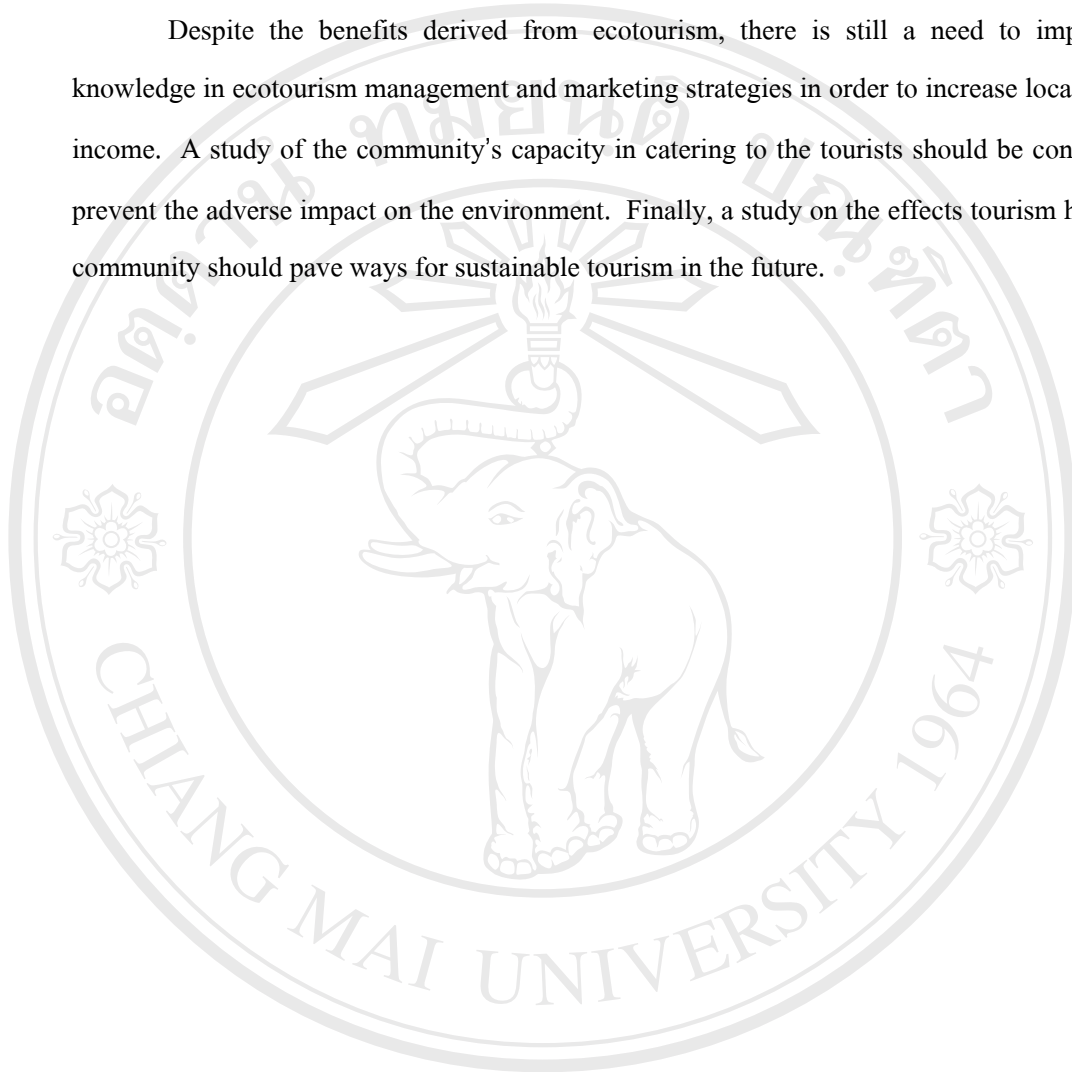
ABSTRACT

This qualitative study aimed to investigate the tourism potential of the Pa Miang community, and the development of the community's relationship to the Ja Son National Park regarding tourism management. The data was collected by interviewing the villagers and the government officials responsible for the area supervision and involved in the tourism activities. Moreover, observations, area surveys, and the study of documents, articles and findings from research associated with eco-tourism yielded additional data.

The findings demonstrates the potentiality of the community in managing eco-tourism because of its beautiful surrounding and rich natural resources, eco-system, and biodiversity. The community is also culturally interesting. Situated on the valley plateau, the villagers' ways of life are related to forests. *Miang* (chewing tea leave) has been extensively cultivated. The leaves are processed to become the local product which yielded a community income. The *Miang* production reflects the local wisdom as well as how well the community has learned to live in harmony with nature. However, after the forests in the area were declared protected and managed by the Ja-Son National Park, certain rules regulating the use of the forests were set up. The use of the forest area become illegal. This results in conflicts between the two parties. The problems have been gradually lessened when eco-tourism was introduced and both parties collaborated in

its management. Among various ecotouristic activities, homestay enables tourists to learn the villagers' way of living.

Despite the benefits derived from ecotourism, there is still a need to improve the knowledge in ecotourism management and marketing strategies in order to increase local peoples' income. A study of the community's capacity in catering to the tourists should be conducted to prevent the adverse impact on the environment. Finally, a study on the effects tourism has on the community should pave ways for sustainable tourism in the future.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved